

TURUL

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétfő és
ünnepek utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

ELŐFIZETÉSI ÁRA
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre ..... 10 kor.
Negyedévre ..... 3 "
Helyben házhoz hordva:
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 "
Vidékre postán szállítva:
Egész évre ..... 24 kor.
Negyedévre ..... 6 "
Egyes szám ára 8 fillér.

XIX. évfolyam 132. szám.

Nagy-Várad.

Szerda, 1913. június 11.

A felújuló Balkán-háború.

Mikor már a híres londoni reunio úgy papíron mindent elrendezett a balkáni szövetségesek és a török aláírták a béke szerződést és mikor északi határainkon már megkezdtek a rendes létszám helyreállítását, déli határainkon pedig szabadságolják már a tartalékosokat és hálatelten örültünk afelett, hogy a Redl-féle gyalázatos árulás idején nem támadt komoly konfliktusunk északi szomszédunkkal, akkor tör ki ismét egy balkáni háború, melyről soha sem lehet tudni, hogy hol vet fel megint egy a mi érdekkörünkbe tartozó kérdést.

Az új balkáni háború oka mint ismeretes az a körülmény, hogy a szövetségesek nem tudnak megosztzkodni a zsákmányon. A bolgárok követelik a szerződésben nekik kikötött területek átadását Macedoniában, melyeket a szerbek és görögök foglaltak el (illetőleg csak megszállottak) s amelyeket most Bulgáriának átadni nem akarnak s követelik a szerződés revízióját.

A szerbek és görögök tudva azt, hogy Bulgária a háboruban irtózatoss veszteséget szenvedett, azt vélik, hogy Bulgária nem lesz abban a helyzetben, hogy fegyverrel szerezzen érvényt követeléseinek és igényeinek, — azonban Bulgária elég erősnek érzi még ma is magát arra, hogy elbánjon perfid szövetségeseivel.

A veszedelmet növeli az a körülmény, hogy a csataldzsai török csapatok is felakarják használni az alkalmat arra, hogy győzhetetlen ellenségükön üssenek egyet, más-

részt pedig Románia is féltékenykedik a területben és hatalomban megnövekedett Bulgáriára s nem lehetetlen, hogy ő is beáll zavart csinálni a Balkánon.

És míg szomszédunkban újra gyullad a háború tüze, addig mi magyarok egymás ellen háboruszkodunk.

*

Az újabb balkáni eseményekről a következő tudósítások szólnak:

Közös támadás a bolgár sereg ellen.

Konstantinápoly, jun. 10.

A Neologoz kitűnő forrásból arról értesül, hogy a görög és a szerb hadsereg vezérkarai a Bulgária ellen való hadjáratnak részleteit megállapították. A szerbek és a görögök közösen fognak operálni a kunanovo-gevgeli vonalon. A szerb hadsereg alkotja majd a centrumot és a balszárnyat, a görög hadsereg pedig a jobbszárnyat, amelyet a flotta támogatni fog.

Szerb-bolgár háború előtt.

London, június 10.

Tegnap este 9 óra 30 perckor Szófiában feladott távirat jelenti: A feszültség Szerbia és Bulgária között már nagyobb nem is lehet. Spalajkovics hirtelen elutazása Szófiából nagy nyugtalanságot keltett. A szerb követ egész családjával és a követség valamennyi tagjával elhagyta a várost. A kormányválság megoldása ma vagy holnap fog megtörténni. Valószínű, hogy koalíciós kabinet alakul, de az sincs kizárva, hogy a király Gesoffot bizza meg a miniszterium további vezetésével.

Ma megy el a bolgár válasz a belgrádi jegyzékre, a melyben Szerbia a szövetséges szerződés módosítását követelte. A válasz kategorikusan elutasító s ezt mindenki tudja. Arra a kérdésre, van-e remény, hogy meg lehet menteni a békét, Daneff így válaszolt:

Nincs. Mihelyt tőlünk engedményeket várnak, akkor békéről többé nem lehet szó. Bulgária ragaszkodik a szerződés fenttartásához, de az eredeti szerződéshez. Nincs semmi okunk, hogy kívánjuk a négy miniszterelnök találkozását. A szövetséges szerződés, a mely olyan dicsőségesen jött létre, ilyen siralmasan szűnik meg.

Szófia, június 10.

A főváros hadi állapotban van. A rendőrfőnök tegnap kihirdette, hogy minden mulatóhelyet és vendéglőt be kell zárni, mihelyt besötétedik. Este 9 óra után senkinek sem szabad az utcára mennie. Mindenféle erős katonai őrzékek cirkálnak. Nagy izgatottságot keltett az a hír, hogy a főváros közelében levő löportornyok mellett kiállított katonai őrszemekre lövöldöztek. Sok gyanus embert elfogtak tegnap este s a katonai törvényszék elé állítják őket.

London, június 10.

Hiteles bukaresti jelentés van róla, hogy Románia a szerb-bolgár konfliktusban Szerbia oldalára fog állani.

Véres harc.

Belgrád, június 10.

A Máli Journal jelentése szerint Makres mellett véres harc volt a szerbek és bolgárok között. A szerbek több száz halottat és sebesültet vesztek. A bolgárok vesztesége is igen nagy.

Izgalom a török hadseregben.

Konstantinápoly, június 10.

Biztos értesülés szerint a csataldzsai hadsereg tisztjei körében rendkívül éles háborus fölfogás uralkodik, úgy hogy erős aggodalom nyilvánul meg, hogy abban az esetben, ha a balkáni szövetségesek között testvérháború tör ki, a török hadsereg nem

Főraktár:

Nagy-Várad
Kossuth Lajos-u.
FEKETE SAS
épületben.

Turul-cipő

Elsőrangú, elegáns és jutányos.

Főraktár:

Nagy-Várad
Kossuth Lajos-u.
FEKETE SAS
épületben.

volna visszatartható, hogy újra ne kezdjen ellenségeskedést Bulgária ellen.

Elkerülhetetlen a háboru kitörése.

Szaloniki, jun. 10.

A helyzet rendkívül komoly s mindenki elkerülhetetlennek tartja a háborut. Ha a négy miniszterelnök összejön is, összejövetlők a dolgok mostani állásában teljesen céltalan volna. Bulgária néhány nap múlva az eddiginél nagyobb nyomatókkal fog fellépni.

Szofia, jun. 10.

A diplomáciai körök várják ugyan még Oroszország lépését a béke érdekében, de mindenki meg van róla győződve, hogy ez a lépés eredménytelen lesz.

Politikai hírek.

Tisza a királynál.

Bécs, június 10.

Tisza István gróf deznált miniszterelnök ma reggel háromnegyed nyolc órakor Királyhidán át Bécsbe érkezett. A pályaudvarról Tisza István gróf a Sacher-szállóba hajtatott, ahol megszállt. Röviddel megérkezése után fogadta Hazai Samu báró honvédelmi miniszter látogatását és a két államférfiu körülbelül félóra hosszat tanácskozott.

Tisza István gróf ma délelőtt kilenc órakor automobilon Schönbrunnba ment, ahol ő felsége külön kihallgatáson fogadta. A kihallgatáson a deznált miniszterelnök előterjesztette a királynak az ujonnan kinevezendő kabinet tagjainak névsorát. Az új kabinet kinevezéséről szóló értesítést az új kormány tagjai a délelőtt folyamán kapták meg. A még Budapesten időző ujonnan kinevezendő miniszterek részben délután, részben pedig éjjel érkeznek meg Bécsbe, hogy holnap ő felsége kezébe letegyék a hivatalos esküt.

Az ellenzék magatartása.

Az intéző-bizottság tegnap nem döntött arról, hogy a csütörtöki bemutatkozás alkalmával az ellenzéki pártok megjelenjenek-e a Házban a tüntetés és tiltakozás megismétlése végett. Arról csak holnap határoznak. Hír szerint az ellenzék távol fog maradni a csütörtöki üléstől s ezt a magatartását a fegyveres parlamenti őrségre való hivatkozással okolja majd meg.

A főrendiházi ellenzék azonban heves ostromra készül az új kormányral s Tisza István gróffal szemben. A bemutatkozás alkalmával Dessewffy Aurél gróf vagy Hadik János gróf mond majd beszédet az ellenzéki főrendek nevében, de rajtuk kívül mások is felszólalnak, hogy megkritizálják Tisza vállalkozását s a kormány programját.

Tegnap délután az ellenzéki pártok vezető emberei közül Károlyi Mihály gr., Déry Zoltán, Batthyány Tivadar gróf, Hadik János

gróf és még többen tanácskozást tartottak Andrássy Gyula gróf dunaparti palotájában. A tanácskozás egyrészt a Tisza-kormány ellen indítandó harc terveiről folyt, másrészt arról, hogy az aradi kerületben kinek jelölésével vehetné föl az ellenzék a harcot legsikeresebben Tisza István gróffal szemben.

Miskolczy Ferenc államtitkár.

Több tisztviselő is fel fog menni.

A Tisza-kabinet megalakításával egyidejűleg jutott nyilvánosságra az a hír, hogy Miskolczy Ferenc főispán lesz az egyik belügyi államtitkár. A hír Nagyváradon egyáltalán nem keltett meglepetést.

Beavatott helyeken már hónapokkal ezelőtt tudták, hogy Miskolczy Ferencet magasabb állami hivatalba szemelték ki. Akkor azonban még nem tudták, hogy hova fogják vinni a főispánt. Miskolczy egyáltalán nem nyilatkozott erre vonatkozólag, pedig már nagyon jól tudta akkor, hogy Lukács László nem sokáig lesz belügyminiszter és hogy Lukács távozása után az egyik belügyi államtitkárság az ő részére lesz fenntartva. Most, hogy ismét felszínre került ez az ügy, vagy inkább, hogy most már aktuálissá lett, Miskolczy Ferenc egyáltalán nem cáfol. A vármegyén mindenki biztosnak tekintti Miskolczy kinevezetését. Sőt már vannak ügyek, melyeknek elintézését is függőben tartják a rövid időn belül bekövetkező kinevezés miatt.

Miskolczy Ferenc távozásával egyidejűleg megindultak az utód személyére nézve is a kombinációk. A megye illetékes körei Markovits Manó jelenlegi margitai főszolgabíró gondolkodják az új főispánnak. Ebben a dologban biztosat még nem lehet tudni. Mindenesetre az lesz a bihari főispán, akit Miskolczy Ferenc fog ajánlani.

A vármegyén, ahol csak pár nappal ezelőtt ünnepelték a főispánt, bár sajnálják Miskolczy Ferenc távozását egyrészt, másrészt örülnek a fényes pozíció elnyerésének. Biharnak ismét több lesz egygyel a szószólója a kormányban.

A főispán nem egyedül fog távozni Biharból. A bihari tisztikarban vannak egyesek, akikről már tudni vélik, hogy Miskolczy fel fogja vinni őket a minisztériumba. Ezek a tisztviselők a most küszöbön álló államosítási munkálatokban jelentékeny szerepet fognak játszani.

A főispán kinevezését valószínűleg a legközelebbi munkapárti értekezleten szóvá teszik és ünnepelni fogják Miskolczyt is mint a leendő belügyi államtitkárt.

Miskolczy Ferenc minden körülmények között vállalni fogja az államtitkárságot, ha új hivatalban igen nagy feladatok várnak rá. A közigazgatás államosításának keresztülvitele teljesen az ő kezében lesz. Ezzel

csak nyerni fog az ország, mert kevés oly kiváló közigazgatási szaktekintélye van az országnak, mint Miskolczy Ferenc.

A főispán külnben tegnap délután felutazott Budapestre, honnan csak pár nap múlva tér haza. Ez az út szoros összefüggésben van kinevezetésével.

Németh István kir. tanácsos és királyi pénzügyigazgató.

Megérkezett a kinevezés.

Örömmel közöltük már régebben, hogy néhai Papp Miklós örökébe Németh István pénzügyigazgató helyettes van kiszemelve nagyváradi kir. pénzügyigazgatóvá.

A hivatalos lap tegnapi száma a következő királyi kéziratot hozza:

Magyar pénzügyminiszterem előterjesztésére Németh István pénzügyi tanácsost, nagyváradi pénzügyigazgató helyettesét, a VII. fizetési osztályban való meghagyása és a királyi tanácsosi címnek díjmentes adományozása mellett, pénzügyigazgatóvá kinevezem.

Kelt Bécsben, 1913. évi május 15-én.

FERENC JÓZSEF, s. k.

Dr. Teleszky János, s. k.

A kinevezés híre gyorsan elterjedt a városban s általános meglepedést és őszinte örömet keltett.

Németh István kiváló egyénisége, lekötelező szives modora, előzékenysége ugy a hivatalos érintkezésben, mint a város előkelő társadalmában általános tiszteletet és becsülést szerzett számára.

Nagyváradot és Biharmegyét különösen mélyen érinti ennek a nagyfontosságú állásnak ilyen kielégítő módon történt betöltése, mert a városra és a vármegyére éppen nem különbös, hogy olyan férfi foglalja el a pénzügyigazgatósági széket, akinek pontos, igazságos eljárásáról megvan már tapasztalatok alapján győződve, aki e mellett ösméri e város és e megye viszonyait s aki az állam érdekeivel össze tudja és akarja egyeztetni a polgárság érdekeit.

Németh Istvánt multja, eddigi tevékenysége nagyon is méltóvá tették nemcsak a diszes vezető állásra, hanem a király elismerésének kitüntető megnyilatkozására: a kir. tanácsosi kinevezésre is.

Az új pénzügyigazgató tegnap már át is vette a hivatal vezetését.

A kinevezés megérkezésének híre a pénzügyigazgatóság összes tisztviselőinél lelkes örömet keltett, amit érhetővé tesz az a szívélyes, méltányos eljárás, amelyet az összes tisztviselők eddig Németh Istvánnal tapasztaltak.

Olcsó Nyári Keztyük

kitünő tartós minőségben már
30 fillértől szerezhetők be

SAJÁT GYÁRTMÁNYU KEZTYÜK TISZTÍTÁSA 16 FILLÉR.

Fehér János

keztyüs Bémer-téri üzletében.
TELEFON 419.

A szeretet és tisztelet megkapó módon nyilatkozott meg a tisztviselőknél, akik mindég a legnagyobb jóakaratot tapasztalták új vezetőjükben. A kinevezéssel a tisztviselők legbensőbb óhaja teljesült.

Egymásután siettek az igazgató üdvözlésére, akit mélyen meghatótt tisztviselőtársai szeretetének ilyen spontán megnyilatkozása.

Az új pénzügyigazgatót városunk elsőkelőségéből is sokan keresték fel gratulációikkal.

*

Németh István Sajógömörön született 1860 okt. 20-án, tehát még java férfikorában van. Az érettségi vizsgálatot Rozsnyón tette le, a jogot pedig Eperjesen hallgatta 4 évig s fejezte be. Előbb ügyvédnek készült, de 1887-ben a kassai kir. pénzügyigazgatóságához belépett gyakornoknak. Ezután szolgált Trenésben, míg 1898-ban mint segédtitkár, saját kérelmére a nagyvárad kir. pénzügyigazgatóságához helyeztetett át. Azóta itt él a város falai között s összeforrt a város társadalmi életével. 1900-ban titkárrá lépett elő, míg 1906-ban pénzügyigazgató helyettesé neveztetett ki. Tevékenységének, kiváló szaktudásának elismerésül 1909-ben a pénzügyi tanácsosi rangot nyerte el, míg most szerencsés választás folytán az ország egyik legnagyobb pénzügyigazgatóságának élére állította a pénzügyminiszterium bizalma és királyi tanácsosi rangra emelte a legfelsőbb helyről jövő elismerés.

*

Kapcsolatosan megemlítjük, hogy Eisenlohr Ulrik kir. tanácsos helyettes pénzügyigazgató Pécsre helyeztetett át, Gyarmathy Viktor pénzügyi tanácsos pedig Nagyváradra lett áthelyezve.

Értesülésünk szerint a pénzügyigazgató-helyettes kinevezését a pénzügyminiszter egyelőre függőben hagyta. Ideiglenesen Marosszék Gábor titkár p. ü. tanácsos bizatott meg a helyettesi teendőkkal.

A Szigligeti Társaság közgyűlése.

Tegnap délután tartotta rendes évi közgyűlését Nagyvárad irodalmi társasága, a Szigligeti Társaság, a tagok élénk érdeklődése mellett.

A közgyűlésen Rádl Ödön kir. tanácsos elnökolt.

Az évi jelentés.

A főtítkári jelentés mindenek előtt azt az eredményt örökíti meg a Társaság életéből, hogy az elmúlt évben sikerült megérni Szigligeti Ede szobrának leleplezését. Erről az eseményről a jelentés következőkben számol be:

A nagyérdemű író kultuszában, akinek nevét Társaságunk viseli: sikerült végre egyik régen kitűzött célunkat megvalósítanunk, amikor szobrot állítottunk Szigligeti Edének szülővárosa szívében, a Szigligeti Színház oszlopos csarnoka előtt. Hangsúlyoznunk kell, hogy az emlékművet nem tartjuk végleges, a nagy író érdemeit megillető emlékek. Ez a mellszobor nem Szigligeti Ede kiválóságát reprezentálja, csak arról a buzgólkodásról beszél, amellyel arra törekedtünk, hogy a kitűnő író iránt érzett kegyeletünknek, hálaunknak minél hamarabb éreben és márványban is kifejezést adhassunk.

Már akkor, amikor az emlék létesítésének első eszméje Társaságunkban fölmerült, tudatában voltunk anyagi erőink csekély voltának. Országos adakozásra nem számíthattunk, hiszen sajnos látjuk, hogy mi-

lyen nehezen jut diadalra itt egy olyan mozgalom is, amely irodalmunk, történelmünk legkiválóbb alakjainak megörökítését célozza; a mi ezerféleképen igénybevett kis társadalmunktól pedig nem várhattuk azt, hogy egy nagy méretű szobor költségeinek tetemes áldozatát meghozza. Tudatában volt ennek Hoványi Géza dr. társaságunk elnöke is, midőn a Szigligeti-Társaság választmányának ülésén — 1905. április 5-én — fölvetette az eszmét, hogy addig is, míg Szigligeti Edéhez méltó szobor lesz felállítható: tegyük lépéseket a nagy író éremellszobrának elkészítése iránt és helyezük el azt a színház előtti kis köröndben.

Hosszu évek munkájába került, míg a gyűjtés meghozta a kellő eredményt: közadakozás útján az időközi kamatokkal együtt 8649 korona 87 fillér gyűlt össze az emlékmű költségeire. Ez az eredmény első sorban annak a fáradhatatlan munkálkodásnak köszönhető, amit a lelkes indítványozó: Hoványi Géza dr. a gyűjtés terén is kifejtett; s jelentékenyen hozzájárult a költségek előteremtéséhez ama színelőadások jövedelme, amelyeket bizottságunk megkeresésére első sorban a nagyvárad Szigligeti Színházban ugy néhai Somogyi Károly, mint utódja: Erdélyi Miklós színgazgató urak rendeztek, s amelyekből 3033 kor. 82 fillérel gyarapodott a szobor-alap; ki kell továbbá emelnünk, e helyen is ama nemes adakozókat, akik nagyobb összegekkel segítettek bennünket feladatunk megoldásában. Álljon itt ezek névsora:

Nagyvárad városi vasut	— —	550 K	— f.
Szmrecsányi Pál püspök	— —	500	— —
Nagyvárad műtrágyagyár	— —	500	— —
Pesti hazai takarékpénztár	— —	200	— —
Nagyvárad takarékpénztár	— —	400	— —
Gazdasági és iparbank	— —	200	— —
Biharmegyei keresk., ipar és terményhitelbank	— —	250	— —
Biharmegyei takarékpénztár	— —	100	— —
Eszterházy Ferenc gróf tatai pezsgőgyára	— —	186	50
Nagyvárad főgimnázium gyűjtése	— —	100	— —
Hadapród iskola gyűjtése	— —	72	— —
Felső keresk. isk. gyűjtése és az általa rendezett előadás jövedelme	— —	280	— —

Ki kell még emelnünk az emlékmű létesítése közül Nagyvárad város tanácsának érdemét, melynek polgármestere: Rimler Károly mindig nemes megértéssel karolja föl Társaságunk törekvéseit. Nagyvárad városa magára vállalta a szobor talapzatának költségeit, amiért is a város közönségének, Rimler Károly polgármester útján, Társaságunk már köszönetét fejezte ki; köszönetét fejezve ki nemkülönbön dr. Hoványi Gézának, a buzgó indítványozónak és Margó Edének, a mű zseniális alkotójának, valamint mind azoknak, akik a nagyvárad Bemer-tér e legszébb díszének létrejöttében segítő kezet nyújtottak.

A Társaság megíratta Szigligeti Ede életrajzát is. Erre vonatkozólag szintén tartalmaz a jelentés örvendetes közlést, amennyiben Somló Sándor, aki az életrajz megírásával megbízott, bejelentette, hogy a kész művet 1914. január 1-én át fogja nyújtani.

Megemlékezik a jelentés a Rákosi ünnepélyről, a felolvasó ülésekről és a Társaság halottairól, dr. Karsch Lollionról, dr. Márkus Lászlóról és dr. Várady Zsigmondról.

A jelentést, továbbá a népkönyvtári beszámolót, költségvetést és zárszámadást tudomásul vették.

Új alapító tag.

Az ének bejelentette, hogy dr. Kollányi Ferenc jáki apát, prelátskanonok a Társaság tiszteletbeli tagja 200 korona adománnyal alapító tagul is belépett. A bejelentést lelkes éljenzéssel vették tudomásul.

Új tiszteletbeli és választmányi tagok.

A választások során tiszteletbeli tagnak megválasztották Fetser Antal feiszentelt püspököt, a Társaság alapító tagját, Rákosi Jenő főrendiházi tagot és Rimler Károly polgármestert. A választmányban megüresedett két helyet dr. Vuicsics Gyula kanonokkal és Kepes L. Miklós táblabíróval töltötték be.

Mit tárgyal a városi közgyűlés?

Csütörtökön ismét zajos, mozgalmas közgyűlése lesz Nagyvárad város törvényhatóságának.

Mindjárt a közgyűlés elején kerül elő dr. Adorján Emil indítványa a képviselőházban történt botrány tárgyában; az indítvány azt tartalmazza, hogy a város törvényhatósága bélyegezze meg Gerő századosnak, a parlamenti őrség parancsnokának azon eljárását, hogy karddal megsebesítette a képviselőház termében Héderváry képviselőt.

A város tanácsa az indítvány felett napirendre térést javasol. A városi munkapárt nem szándékozik ebben a kérdésben hosszú vitát felidézni, hanem dr. Hoványi Géza felszólalása után elfogadja a tanács javaslatát.

Annál hevesebb felszólalások lesznek az indítvány mellett az ellenzék részéről.

Ezen politikai harcra kívül igen fontos tárgyak kerülnek a közgyűlés elé.

Sorra kerül a városi pénzek elhelyezése kérdésére, az ipartestületi hitelszövetkezetben; — az olasz polgári leányiskola elhelyezése; az irodaszerekre és nyomtatványokra tartott árlejtés eredménye, stb.

A tárgysorozat különben a következő:

1. A polgármester havi jelentése.
2. Belügyminiszter a jóváhagyott lakbérleti szabályrendeletet leküldi.
3. Dr. Adorján Emil indítványa a képviselőházi rémuralommal szemben leendő állásfoglalás tárgyában.
4. A tanács javaslata a gazdasági cselédlakások elkészítésére vonatkozó szabályrendelet elkészítése tárgyában kelt földmívelésügyi miniszter leirata.
5. A tanács javaslata a női kereskedelmi tanfolyam újraszervezése tárgyában.
6. A tanács javaslata a közpénzeknek az ipartestületi hitelszövetkezetbe leendő elhelyezése tárgyában beadott indítványra vonatkozólag.
7. A tanács előterjesztése az olasz községi polgári iskola elhelyezése végett Balogh János által megvételre felajánlott ház tárgyában.
8. Polgármester javaslata az esküdtek alapjastromát egybeállító bizottság megalakítása tárgyában.
9. A tanács előterjesztése a magasviztartányba vezető csőhálózatnak vasbetonsatornába leendő elhelyezésére megtartott árlejtés eredményéről.
10. A tanács előterjesztése az irodaszerekre megtartott árlejtés eredményéről.
11. A tanács előterjesztése a nyomtatványokra megtartott árlejtés eredményéről.
12. A tanács előterjesztése Grósz Dezső hidvámberlő szerződés meghosszabbítása iránti kérvénye tárgyában.
13. A tanács javaslata a nagyvárad ker. munkásbiztosító pénztár által kért telek tárgyában.
14. A tanács előterjesztése az Apolló-épület üvegezési munkálatai tárgyában.
15. A tanács előterjesztése a Holdvilág-utca megnyitása tárgyában.
16. A tanács a vízvezetési kibővítési munkálatra Vicsay Testvérekkel kötött szerződést jóváhagyás végett beterjeszti.
17. A tanács javaslata a Lindenfeld Salomonné által bérelt baromvásártéri elárúsító helynek Szilányi Péterre leendő átruházása tárgyában.
21. Kártalanítási ügyek.
26. Grácz Lajos tűzoltóparancsnok bejelenti, hogy

Biharmegye alispánja tűzrendészeti felügyelővé nevezte ki. 31. Fizetési előleg és szabadságidő engedélyezése iránti kérelmek. 32. Tiszti főorvos dr. Guttman Arpád gyakorló orvos egyetemi orvostudori oklevelét meghirdetés végett beterjeszti. 33. Tiszti főorvos özv. Reich Bernátné szülésznői oklevelét meghirdetés végett beterjeszti.

Sik Rezső hazajött Máramaroszigetről.

Az új fészek: *Máramarosziget* kezd komolyan bevonulni a színházéletébe. Pár hét múlva már az ezüst havasi gyopár hazájában üti fel tanyáját a Szigligeti színház bohém népe. A hős kis vidéki város szomszajva várja az idei szezon slágereit, csak egy-két hét és a szigeti arénában fog debachálni Tóth Elek az olthatatlan szerelemről, elkápráznak a bürgerek szeméi az Éva, a Farkas, Aranyeső, a Faun stb. ragyogó és drága diszleteitől. Görög Olga hangja, Medgyaszai eleganciája, a szerény Ocskay lírikus tenorja, Hunyady tökéletes művészete, meg a mi többi szórakozásunk most mind kedvesebb, mert itthagynak bennünket.

Nem tudom, hogy mint lesz, hogy lesz, de azt hiszem, hogy Nagyvárad sajnálni fogja a csonka szezont. Hiszen eddig Erdélyi Miklós direktor volt egyik legfontosabb tényező itt a kánikulában, kitarított bennünket egy kis izgalommal, adott nyári szórakozást, még ha a nyári szinkörben is. De legalább volt mire gondolni, hozzá tartozott a váradi sugaras éjszakákhoz a szinkör, a szinköri publikum, színházi villamos, szinköri vicek, habitűk nyári szerelme stb. stb.

Most ennek vége lesz. Az igazgató elküldte első hírnökét, Sik Rezsőt M.-Szigetre, aki már tegnap este haza is érkezett. Szokás ez a direktoroknál, hogy a viszonyok tanulmányozására előre küldenek egy bizalmi embert, aki aztán részletesen referál tapasztalatairól.

Sik Rezső, a zseniális rendező, a lehető legkedvezőbb módon igyekezett előkészíteni a társulat utját. De erre ugyszólván nem is volt szükség, mert mindenütt szívélyesen és örömmel fogadták. Sorra járta az illetékes személyiségek szobáit, érdeklődött a városban a hangulat iránt és a legrózsásabb auspiciummokkal tért vissza.

Sik Rezső szigeti utjáról és tapasztalatairól a *Tiszántul* munkatársa előtt a következőkben számolt be:

— Két napig voltam Szigeten, és meglepett az a felkészültség és feszült várakozás, amelylyel ott bennünket várnak. Mondhatom, hogy soha nyári szezon nem jelentett ott ilyen vigalmat és örömet, mint most. A kávéházakban, főispánnál, polgármesternél ott találtam az összes nagyváradit lapokat s mohón olvassák a váradi híreket és kritikákat.

A készülődés óriási. A város most építet számukra egy külön diszletraktárt, kitatarozzák az arénát.

— Viziteltém báró Perényi Miklós főispánnál, aki lekötőleg szívélyességgel fogadott. Ezenkívül megjelentem a polgármesternél, Szöllősy Ervinnél s Dobay Sándor kulturtanácsosnál. Mindannyian kifejezést adtak örömüknek, hogy végre igazi színházuk, igazi jól szervezett társulatuk lesz. Jövőre új színházat építenek.

— A városban már váradi színház-pletykák keringenek. A primadonnák fényképei a legelőkelőbb kirakatokban diszelegnek és nem egy házon találtam kiírva, hogy

— Butorozott szobák kiadók. Színészek és színésznők előnyben részesülnek. Hát nem kedvesek? . . .

Sik hozott is egy csomó lakáscímet és érdekes, hogy valamennyi keresztény emberé.

Jha, a felvidéken még kezdetleges a köztisztaság bizonyos felekezetenél.

Ujságíró és primadonna.

Görög Olga a bíróság előtt.

Ennek a ritka érdekességű pernek az előzményei ismeretesek már a „Tiszántul” olvasói előtt. Görög Olga, a Szigligeti Színház primadonnája azt állította Horkay Elemér nagyváradit ujságíróról, hogy Horkay azért ír róla rossz kritikát, mert nem fizeti meg. Horkay emiatt rágalmozás és becsületsértés miatt feljelentést tett a művész ellen.

A nem mindennapi per tárgyalását tegnap délelőtt kezdte meg a nagyváradit kir. járásbíró, mint büntető bíróságnál Jankovich kir. járásbíró. A tárgyalótermet majdnem egészen megtöltötte az érdeklődők serege: színészek, ujságírók. Görög Olgát dr. Poynár Szevér ügyvéd védi, Horkay Elemérnek, a főmagánvádlónak dr. Fenyő László ügyvéd a képviselője.

Jankovich járásbíró megnyitotta a tárgyalást és mindenekelőtt megkísérelte a felek kibékítését. A békítési kísérlet természetesen nem sikerült.

A főmagánvádló ugyanis kijelentette, hogy a leghatározottabban ragaszkodik a bizonyítási eljárás lefolytatásához, mert olyan rágalmozásról van szó, ami őt ujságírói tisztességében, egyéni becsületében támadja meg s ami valóság esetén erkölcsileg teljesen tönkretenné. Előadta, hogy Mázor Béla révén hallotta Görög Olga rágalmozó kijelentéseit, aki a többek közt Rimler polgármester előtt úgy nyilatkozott, hogy azért ír róla olyan éles kritikákat, mert nem honorálja. Nem a művész megbüntetése a célja, hanem hogy a dolgot teljesen tisztázzák és így tökéletesen kiderüljön, hogy Görög Olga rágalmozott és az ő egyéni és ujságírói tisztessége teljesen tisztán álljon.

A primadonna kihallgatása következett: Görög Olga ezután kijelentette, hogy nem hajlandó boesánatot kérni.

- Hány éves?
- Huszonhárom.
- Vallása?
- Izraelita.
- Édesatyja neve?
- Rottmüller József.
- Volt már büntetve?
- Nem.

Ezután a járásbíró ismertette a vádat, amely szerint Görög Olga többek előtt azt a kijelentést tette, hogy Horkay Elemér azért írja róla a támadó cikkeket, mert nem fizeti meg.

- Bűnösnek érzi magát?
- Nem.

Előadta ezután, hogy a vádbeli kifejezéseket ő nem használta. Horkayékkal — mondotta — jó viszonyban voltam. Horkay maga mindig jó kritikát írt rólam, míg egyszer az Ember tragédiája előadása után kezdtek megjelenni a rossz kritikák, amelyek minden ok nélkül élesen bíráltak engem. Ekkor mondtam azután, hogy Horkayné azt mondta nekem: a kritikákat sem írják ingyen.

Mielőtt a bizonyításra került volna a sor, a járásbíró ismételt megkísérelte a felek kibékítését, de eredmény nélkül.

Ezután megkezdődött a tanúk kihallgatása.

Mázor Béla előadta, hogy Görög Olga panaszkodott neki, amiért Horkay a családi ügyeibe is beleavatkozik. Azt is mondotta neki, hogy Horkayék ajándékot kérnek tőle, de ő nem ad.

Fodor Frigyes különösen terhelően vallott. Elmondta, hogy május hó közepén a Royal terraszán, édesanyja és nővére jelenlétében azt mondta Görög Olga:

Horkay azért ír rólam rossz kritikát, mert nem fizettem meg.

Görög Olga: Nem igaz, ezt nem mondtam.

Tanu vallomására esküt tesz.

Horváth Miei szintén terhelően vallott. Előadta, hogy Az Ember tragédiája előadásakor Görög Olga az öltözőben többek jelenlétében, — így ott voltak Erdélyiné, Medgyaszayné, azt állította, hogy Horkay utóbbi időben azért ír róla rossz kritikát, mert nem fizeti meg.

Horváth Miei Görög Olga vallomásaival szemben is fenntartja állítását.

Ugyanígy vallott Medgyaszayné is.

Több tanu, így Juresen Péter, Erdélyi direktor kihallgatása után Rimler Károly polgármester elmondta, hogy egy reggel Görög Olga panaszkodott neki Horkay cikkei miatt és kérte, hogy interveniáljon érdekében Fehér Dezsőnél.

Horkay: Kivehető volt Görög Olga szavaiból, hogy én revolverezem?

— Határozott formában nem, de olyasmiket mondott, amelyek egy ujságíróra feltétlenül dehonosztalók.

A védő a bizonyítás kiegészítését kérte, amit a bíróság el is rendelt.

A tárgyalást elnapolták.

A főhadnagy feleségét detektívek őrzik.

Ma dönt a vizsgálóbíró.

*

Preisz Károly főhadnagy szomorú családi tragédiája, melyet tegnap részletesen ismertettünk, lassan halad az emberi igazságszolgáltatás felé. Ma már teljes lesz az anyag a vizsgálóbíró kezében, mára várható tehát a vizsgálóbíró intézkedése, hogy mi történjék Preisz Károlynéval.

A véres drámát mindenütt, mint családi tragédiát kezelik, a lehető legkiméletesebb módon bánnak a terhelttel. Özv. Preisz Károlyné még nem tudja, hogy az ura meghalt, a rémes éjszaka visszajáró emlékei gyötrik a szerencsétlen asszonyt, aki nem is sejt, hogy míg ő lázalmok képei elől menekül, az alatt szikár és komor emberek a törvény paragrafusait nézik, keresik a megfelelőt és valószínű, hogy ma meg is találják.

A véres esettel kapcsolatosan a dolgok további fejleményeiről a *Tiszántul* munkatársa a következőket jelenti:

Fél a rendőrtisztól.

Özv. Preisz Károlyné még mindig a hadapródiskolai tiszti pavillonban fekszik. Lakásuk ablakai a hatalmas parkra nyílnak, amely felől most behullámszik az élet, a napfény és az illat. De a beteg nő irtózik a napsütéstől, fejét a forró párnába furja.

— Engedjétek az uramhoz, engedjétek. A tiszték feleségei felváltva őrködnek a beteg fölött, a szoba egy homályos szögletében ül a detektív és komoran hallgat.

A gyerekeket egyszer beengedik édes anyjukhoz, aki valósággal extázisba esik, mikor meglátja őket. Meg akarja fojtani a gyerekeket, akik rémült, könnyes kék szemmel bámulnak anyjukra.

Az asszony néha felugrik és könyörög az uri nőkhöz:

— Engedjétek meghalni.

A hölgyek elfordulnak és kitörlik szemükből a könnyet. Rettenetes itt az idegbeteg asszony körül az élet és nem is sejt, hogy az ura már a boncasztalon van . . .

Egy-egy detektív négy óráig tartózkodik itt. Ebből áll az őrizet alá helyezés, mely ma vagy megszűnik, vagy letartóztatássá erősödik.

Néha megjelenik Egely Alajos, aki a rendőrség részéről vezeti a nyomozást. Mihelyt megjelenik a rendőrtiszt aranygalléros

egyenruhás alakja, a beteg nő éleket sikit és eltakarja arcát. Fél a rendőrtisztól.

Tegnap délelőtt megérkezett az asszony édes anyja Pécsről és fitegyére, aki szintén főhadnagy Budapestről. Ők gondozzák a gyermekeket.

Az ügyész indítványt tett.

Kezdetől fogva roppant homályos volt az eset. A hivatalos személyek hétpecsét alatt őrzik a férj halálos ágyán tett vallo-mását, amelyre Preisz Károly meg is esküdt. Tehát föltétlenül az igazat mondta jegyzőkönyvbe.

Ez a vallomás az eddigi hírek szerint — amint már tegnap is írtuk — *terhelő* az asszonyra nézve. De roppant kétséget támaszt a férj ama kérdése dr. Örley György közjegyzőhöz, mikor ez megjelent végrendelet készítés végett, hogy

— Él-e a feleségem?

S mikor megnyugtatták, hogy igen, akkor elállott az írásbeli végrendeletkészítéstől.

Az is tény, hogy az asszony rendkívül ideges; terhelt családból származik és már apja is, aki postafőtanácsos volt, öngyilkos lett.

Mindezek ellenére Vattay József kir. ügyész már a nyomozás folyamán felszólította a nyomozó hatóságot, hogy *tartóztassa le Preisz Károlynét.*

Ezt Egely Alajos nem tartotta szükségesnek, mivel szerinte a terhelt annyira kimerült, hogy nem lehet szökéstől tartani. De mindemellett e perctől kezdve őrizet alá helyezte.

Most már, amikor a nyomozást befejezték és az ügy teljesen az ügyészség kezében van, Vattay ügyész tegnap délután *megtette indítványát*, mely az előzmények után nem lehet kétséges. Ugy, hogy a mai vizsgálóbírói intézkedés szinte ismeretes. Hír szerint azonban az asszonyt szanatóriumba fogják szállítani orvosi vélemények alapján.

Boncolás és temetés.

Preisz Károly hulláját hétfőn éjjel elszállították az izr. kórházból a katonai csapatkórházba. A hullát a 27-es számú kamrában helyezték el, mely fölött keskeny fekete tábla lóg.

SECIER UND LEICHEN KAMMER

A fekete ajtó előtt Vass Károly detektív posztol. A kórház ablakaiban kíváncsi bakák tolonganak. Bent a szűk kamrában csillogó egyenruhák, tisztek, rendőrkapitányok. Kérchy Péter vizsgálóbíró csendesen szívja elmaradhatatlan meggyfa-szipkáját. Két baka zöld gallyal hajtja a legyeket a holttest felől.

A boncolást dr. Grósz Menyhért és dr. Fisch Aron végzik. A borzalmas munka kedélyesen folyik. Az urak folyton dohányoznak (ez lecsillapítja a gyomrot) s az orvosok folyton csevegnek. A vastag vasrostélyon befénylik a meleg júniusi nap s a kerti hársak ágai be-bebuknak a szomorú szobába.

Közben hallja az ember, hogy dr. Grósz Menyhért diktálja a boncjegyzőkönyvet. . . . Egy liter meleg vért találtunk . . . A tüdőn „petéded” szemcsékben.

Esti hat óra. Most van az őrég váltás a kapu alatt s ezt nagy esengetés jelzi.

A boncolás után a hullát koporsóba tették és ma elszállítják Budapesten keresztül Pécsre. Ott temetik el.

Gyalokay százados az Akadémiában.

Felolvasás az 1848-iki erdélyi hadseregről.

A Magyar Tudományos Akadémia hétfőn tartott osztályülésén Gyalokay Jenő tüzérszázados, akinek már több becses történeti munkája jelent meg, felolvasta Az erdélyi hadsereg az oroszok betörése idején című érdekes adatokban bővelkedő értekezését.

Gyalokay Jenő százados édes atyja, volt nagyváradi törvényszéki elnök, mint Bém hadsegéde szolgálta a hazát a szabadságharc idején, s a tőle maradt érdekes jegyzetek alapján írta meg Gyalokay Jenő értekezését, amelyben ismerteti az erdélyi hadsereg beosztását, s magát a honvédsereget, a délvidéken maradt csapatok és a nemzetőrség kivételével.

Az erdélyi hadsereg gyalogsága összesen 223 gyalogszázadból állott 33.330 főnyi létszámmal. A lovasság tizenhat huszárszázadból és két lengyel dzsídászszázadból állott. 20.538 emberrel és 2364 lóval. A tüzérségnek 79 táborigényűje, 4 táborigényű tarackja, 8 ostromló lövege és 7 röppentyűs lövege volt, 1408 emberrel 664 lóval, míg a műszaki csapatokat csak a háromszázharminc főnyi székely utászcsapat képviselte. Az egész erdélyi csapat tehát összesen 38.206 emberből állott. A szerző ezután megállapítja, hogy ha a csapatokat sikerül a Bem által megállapított hadilétszámra emelni, úgy a gyalogság 47.337 főre, a lovasság 3210 főre, a tüzérség pedig körülbelül kétezer főre rugott volna.

Ismerteti ezután a támadó orosz sereg erejét és arra a következtetésre jut, hogy Bem, részint a megkésett előkészületek, részint a túlnyomó ellenséges erő, részben pedig a kedvezőtlen földrajzi helyzet folytán döntő sikerre kezdetől fogva nem számíthatott és nem tehetett mást, minthogy az ellenséges hadaknak majd itt, majd ott útját állva, előrenyomulásukat és egyesüléseket lehetőleg hátráltassa.

Kimutatta ezután, hogy Bem 1849. június 19-én mindössze 19.147 embert állíthatott az oroszok elé, aminek főoka Gyulafehérvár eredménytelen ostromában, az oláh felkelésben és a vöröstoronyi szoros felől is várt támadásban van. E miatt a csapatok jelentékeny része a tulajdonképeni harcra kívül maradt lekötvén. Bem hat hétig tartott távolléte alatt a szervezés munkálatai nagyon lassan és hanyagul folytak.

Az ujoncozásnak vége hossza nem volt, a felszerelés pedig teljesen megakadt. A gyalogságot részben kovás puskával, részben pedig csak lándzsával látták el. A lovak beszerzése is az utolsó pillanatra maradt, úgy hogy az oroszok betörésekor az erdélyi hadseregnek legalább hatezer használhatatlan ujonca volt. Az ágyukhoz és lövészeres kocsikhoz sem elegendő hámos ló, sem kiképzett hajtó-legénység nem volt.

Kimutatta a felolvasó, hogy Bem vezérkari főnöke: Czecz vezérőrnagy, csak félvállról vette az újabb orosz támadás lehetőségét és azt hitte, hogy az az egynéhány ezer ember, a mely a gyengén megerősített határvárosokat őrizte, az oroszok betörésének állandó gátat vethet. Bem hadosztályparancsnokai szintén nem voltak képesek arra, hogy az adott súlyos körülmények között feladatuknak megfeleljenek.

S hogy teljes legyen a baj, Kossuth akkor, a mikor az ellenség már a határon állott, magához rendelte Bemet, hogy őt a fővezérség átvételére birja. Ez a különben is eredménytelen tanácskozás éppen a legkritikusabb pillanatban vonta el Bem figyelmét tulajdonképeni feladatától. Mire június 24-én Désre ért, az oroszok betörése már megtörtént. A szerző végül példákat idézett

arra is, hogy az irigység, nagyravágyás és pártoskodás Erdélyben is felütötte a fejét és bomlasztó hatását itt is éreztette. A fegyelem egyre jobban lazult. Tisztek és közemberek egyre nagyobb számban hagyták oda a zászlót.

Nem csoda, ha nyolc hét alatt mindennek vége volt.

Az érdekes előadás nagy tetszést keltett.

HÍREK

Tájékoztató.

Június 19. d. u. 5 órakor. A Kaszinó közgyűlése.

Június 26. d. u. fél 4-kor a belényes-vaskóhi vasut közgyűlése.

Június 29. Kath. Népszövetség nyári mulatsága a Püspök-fürdőben.

* **Személyi hír.** Miskolczi Ferenc dr. főispán tegnap este Budapestre utazott. A főispán néhány napot fog tölteni a fővárosban.

* **Az oltáregyleti kiállítás be-zárulása.** Tegnap délután zárult be az oltáregyleti kiállítás, mely iránt rövid három nap alatt rendkívül nagy érdeklődés nyilvánult meg. A káptalan tagjai közül tegnap megtekintették a kiállítást Széchenyi Jenő, Fetser Antal felsz. püspök, Grócz Béla, Gabriely Lajos és Kny Antal. Különösen a délutáni órákban volt zsufolva a kiállítás helyisége előkelő hölgyközönséggel. Az oltáregylet beszámolójakép megemlíti, hogy 22 miseruha tartozékaival, 15 oltárabrosz, 144 kehelytörő, 144 kéztörő, 36 korporale, 36 vállkendő, 15 miseing, 9 karing, 12 ministránsruha, 14 ministránsing, 5 beteglátogató abrosz, 60 stólavédő, 45 palla, 88 pallakendő, 5 antipendium, 1 oltáriszentség-vélum, 1 vecseryepalást, 8 viola és dupla stóla, 4 burza és 4 ciborium-köpeny, 1 tronustakaró volt kiállítva. Itt említi meg, hogy a vasárnapi számban közölt tudósításból véletlenül kimaradt az egyik legbuzgóbban dolgozó urnő: Sándor Albertné neve és szép csipkét adományozott özv. Amigó Józsefné. Munkamegváltás címén a következő urnők támogatták az oltáregyletet: Gabriely Erzsébet 100 kor., Köblös Ferencné 15 kor., Karácsonyi nővérek 10 kor., Papp Anna 100 kor., Vinkler Jozefin 40 kor. Alapítótag lett özv. Kinczel Jánosné 50 koronával.

* **Adomány a Mensa Akademi-kának.** A Bihoreana takarékpénztár r. t. 40 koronát adományozott a Mensa Akademi-kának javára.

* **A Polgári Takarékpénztár r. t.** igazgatósága a tegnapi napon tartott ülésében Aczél Zsigmond vezérigazgató előterjesztésére Szőke Sándor urat a Magyar Általános Hitelbank volt főnökhelyettesét az intézet titkárává nevezte ki.

* **Szegény moziművész.** A pocsalyi csendőrség értesítése szerint Petrof Rudolf eröművész és mutatványos kárára Mirse József szolgálja lopást követett el az által, hogy 44 korona értékű moziképjét és egy pár box cipőt elvitte. Valószínűnek tartja a csendőrség, hogy a hűtlen szolga a mozikép értékesítése végett Nagyváradra szökött.

* Vágó József Nagyváradon.

Vágó József, fővárosi építész, a Déry-Lukács-per egyik szakértője tegnap Nagyváradon tartózkodott. A csendőrlaktanya ügye szólította ide. Ő ellenőrzi az építkezést és vele együtt ide utaztak a belügyminisztériumból: Szabó Sándor min. tanácsos, Szaplonczay Miklós belügym. számvizsgáló, Jendrassik Alfonz min. osztálytanácsos. A bizottság a városi mérnöki hivatal kiküldöttjeivel együtt kintjárt az épülő laktanyánál és teljesen meg volt elégedve az építkezéssel.

* A juniusi megyegyűlés.

A sok csendes közgyűlés után 18-án ismét élénkebb megyegyűlésre van kilátás. Tekintve a mostani politikai helyzetet, nem fogják elmulasztani a megyebizottsági tagok, hogy az új kormányt üdvözljék. A függetlenségi párt részéről viszont nem fogják engedni, hogy ez minden ellenjavaslat nélkül menjen végbe. Így a 18-iki közgyűlés elég elevennek ígérkezik. Ez a gyűlés annál is inkább jelentőségteljes, mert ezen fog eldőlni az iskolaakció sorsa. A pénzügyi viszonyok miatt fennakadt iskolaépítkezésekre ugyanis a törvényhatóság a gyámpénztári tartalékalapból tekintélyes összeget fog a községeknél elhelyezni. Ebből az összegből az egész vármegyében tovább folytathatják a megszakadt iskola szervezkedést.

* Gazdasági előadás.

A földmívelésügyi miniszter Biharvármegye területére Gergely István állami kertészt az algögyi telepről kiküldötte, hogy a vértetű sikeres írtásáról előadást tartson. Ez alkalommal f. hó 21-én, szombaton reggel 8 órakor tartja előadását Nagyváradon is a Gazdasági egyesület (Bunyitay-liget) helyiségében, mely szakszerű előadásra az érdeklődők figyelmét ez uton hívja fel a rendőrkapitányi hivatal.

* Végzetes fürdés.

Tegnap délben a Pankolies uszoda közelében Bagi Mihály 19 éves péksegéd és Pásztor Péter péksegéd a szabadban fürödtek. Bagi Mihályt az ár elsodorta és a Pankolies uszoda tutaja alá vitte, a honnan már csak hulláját lehetett kihuzni. Beszállították a hullaházba.

* A Lityogó malom lisztjéről megírtuk a minap, hogy rossz volt, de már akkor jeleztük, hogy a rendőrség még eddig nem tudta megállapítani, hogy kit terhel a felelősség. Erre vonatkozólag tegnap közölték velünk, hogy nem a Lityogó malom volt az eladó, hanem egy buzaügnök. A malom csak egyszerűen megörölte a buzát a rendőrség még szombaton meg is győződött arról, hogy nem a malom a hibás, ott tisztán örölte. Ennélfogva a konkolyos buzát fogják lefoglalni.

* Emberpusztító felhőszakadás.

Hétfőn délután a magyarorsékei járásban rettenetes idő dühöngött. Az emberemlékezett óta nem tapasztalt vihar különösen Miklóirtás községében éreztette félelmetes erejét. A község határában fákat döntött ki a szélvész, a szélső házak tetejét megbontotta. A szélvészt óriási felhőszakadás követte. A vihar a mezőn ért három gyermeket, névszerint Kone Gábor 11, Kompe Tivadar 11 és Paul Flóre 8 éves fiúcskákat. A vihar elmúlása után a gyermekeket hiába keresték szülei. Felkutatták az egész falut, nem találták sehol. Tegnap reggel hét óra tájban Kiskaránd község határában vízmosásos helyen, törpefűzek között 40-50 mé-

ter távolságra egymástól megtalálták a gyermekek hulláját iszaptól borítva. Az esetet bejelentették az ügyészségnek.

* Hölgyek figyelmébe! Schmidt női fodrásznál — Rákóczi-ut 5. sz. alatt készülnek a legelőgásabb divatfrizurák — továbbá valódi prima hajból mindennemű hajmunkák — u. m. parókák, transzformációk már 60 K-tól feljebb, divatbandó, hullámrész stb. Lemoshatatlan hajfestés, ondulatió, hajmosás manicür. Telefon 11-98.

* Honvédszenekar a Sas-kávéházban.

A kitünő zenét kedvelő közönségnek ma ismét alkalma lesz, hogy a honvédszenekarának kitünő játékában gyönyörködjék. A Fekete Sas kávéházban ma, szerdán este a következő programmal hangversenyt rendez a honvédszenekar:

1. „Milleniumi“ induló Kéler B. 2.
- „Herkules fürdő emléke“ Pazaller. 3. „Ruy Blas“ nyitány Mendelssohn. 4. Ábránd „Bajazzók“ c. op. Leoneavall. 5. a) Isten veled, dal „Seakkingeni trombitás“ Nessler. b) Dal Aegirhez ó. F. II. Vilmos császártól. 9. „Pillangó kisasszony“ Ábránd Puccini. 7. „Mignon“ Nyitány Thomas. 8. Egyveleg Cigányszerelem c. op. Lehár. 9. Princess“ keringő Lincke. 10. Perzsa induló Straus.

x Szandál 20—25 számig 2 korona; 26—28-ig 2 K 60 f., 29—34-ig 3 K 20 f., 35—42-ig 4 K., női párti félcipők 3 koronától kezdve; férfi chevron vagy bokszi cipő 8 korona, szalma és posztó kalapok, fehérneműek legolcsóbb beszerzési forrása. Állandóan párti vételek Fekete Jenőnél Szent János-utcán, Kispipa mellett.

* 38-ik Rácz Laci női zenekara a Korona-kávéházban.

Ma és minden este a Korona-kávéházban egy elsőrangú fővárosi női zenekar hangversenyez a híres Neszmélyi karmesternő vezetése alatt naponta változatos műsorral. A társulat magánzámokkal működik közre, a gazdagon összeállított műsorból kiemelendő a «Budapesti viglányok» című operett, melyet Neszmélyi Bözsike prim énekesnő énekel, a hangverseny kezdete este 8 órakor, szabad bemenet. Szíves pártfogást kér Neszmélyi karmesternő.

* Naponta friss Cseresznye! Őszibarack! Idei termésű ausztráliai fajalmák.

Kiváló finom fajborok, jégbehűtött kőbányai szalon és maláta sörök. MERTZ NÁNDOR csemege üzletében, Körös-utca. Telefon 448 sz.

* Hölgyek szíves figyelmébe ajánlom

női-kalap különlegességi üzleteme. Bécsben és Budapesten a legelső szalonokban működtem. Mély tisztelettel Braun Margit Rimanóczy-u. 1.

* ÓRIÁSI CSŐD

ben sem lehet ridikült, játékot, ajándéktárgyat, nyakkendőt, hajtűket, pénztárcát és diszmuáruat zsebszóban venni, mint a Parisi Bazárban, S * S alatt.

* Hölgyek kényelmére

bevezette a telefont, hogy a fürdő szezonra gyorsabban lehessen hölgyeinknek a megrendeléseket feladni a Mille Juliette fűző-teremnél Nagyvárad Színház-u. 4. Emke mellett. **Készít:** legújabb divatu fűzőket, haskötőt, melltartót, egyenestartót stb. **Allandó nagy raktár fűzővédőkben.** Telefonszám 827.

Olcsó gyógykurák itthon.

Hűléses, csúzos, rheumás fájdalmak ellen iszap, forró lég, fenyő-fürdők. Álmatlanság ellen villanydelej gyógyítás, hízaló, soványító kurák.

Nem kell okvetlen gyógyfürdőbe utazni, mert Nagyváradon is tarthatók a gyógykurák.

Dr. Rácz Ödön sanatóriumában

Szilágyi Dezső-u. 7. Telefon 639. Bajáróknak egész nap nyitva. Benlakóknak o'eso pensio.

Valódi **Chassala szandálok**, amerikai tenniscipők és szabadalmazott tenniscipők kizárólag **REICHARD** áruháza cégnél kaphatók.

x Ridzyk József épület- és műlakatos

Nagy-Várad Rákóczi-ut 20. (Lévai M-féle házban.) Javítások gyorsan és pontosan készülnek. Elvállal minden e szakmába vágó épületmunkát a legegyszerűbbtől a leediszesebb kivitelig, terv és rajz szerint. Szegecsel vasoszlopok, üvegházak, vastetők, vasablakok, tűzmentes vasajtók, sirkerítések, üzleti vasredőnyök, ablakredőnyök, cégtáblák, takaréktűzhelyek. Lev-lap hívásra azonnal megjelenek.

x Két jogász sétál a városban,

szemben találják magokat egy régi ismerősükkal Pista barátjukkal, a mint ránéznek feltűnik előttük, a barátjuknak elegáns felöltője van, a melyet hallatlan olcsó árban szerezhet be mindenki Nagy Sándor férfi divatruha kereskedésében a Zöldfa-utcán, passagé-kapu mellett

x A városban számtalan esetben lehet

csoportosulásokat látni, amint a hölgyek tanácskoznak egymás között azon a hallatlan olcsó árban forgalomba hozott **harisnya és keztyű cikkek**en, amit **Ungerleider Salamon** harisnya és keztyű áruháza árusít Nagy-Váradon, Szent János-utca 4. sz. alatt.

Értesítés.
A mai naptól kezdve házhoz szállít a **Schlauch-téri kioszk** mindennap **jeges-kávét és fagyaltot**, kisadag fagyalt **24**, nagyadag fagyalt **30** és jegeskávét **30** fill. Megrendelések naponta bármely órában el lesznek intézve. **MAGYARI BÉLA** hírneves cigányzenekara szórakoztatja a n. érd. közönséget ünnepek és vasárnap.

x Az „Erdélyi Kereskedelmi és Autombilforgalmi r.-t.“

itteni fiókja június hó 1-én **Kórház-utca 6. sz. alatt** modernül berendezett, ujonnan épülő **GARAGE ÉS JAVITÓMŰHELYT** nyit meg. A garage és javítóműhely felszerelése és kiállítása minden követelményeknek megfelelő lesz. A társaság eme új vállalkozása automobilista körökben általános meglepedést kelt, annál is inkább mivel Nagyváradon és az egész megyében ily szakszerűen berendezett garage és javítóműhely az autotulajdonosok között régen érzett közűk-séget pótolt.

x A Bémer-téri Cukorka-Bonboniere BENEDEK

TESTVÉREK fiók üzletében legfinomabb cukorkák, kávék, teák kaphatók.

x Csődtömeg eladás.

KLEIN SÁNDOR és VILMOS csődtömegéhez tartozó fiók-üzletekből az árak u. m.: 5000 drb. ridikül kerül eladásra 1 kor.-tól feljebb. Vásznak prima minőség végenként 8, kor. 90 fill. Női színes ernyők 280 fillértől. Női és férfi harisnyák ugyszintén gyerek zoknik hallatlan olcsó árban lesznek kiárusítva Rákóczi-ut 18. sz. alatt.

POVAZSÁN JÓZSEF

hatóságilag engedélyezett **electrotechnikai vállalata** Nagyvárad, Bazár épület, színház oldal. **Telefon 525. Telefon 525.**

* Ingatlan eladás.

Nagytelek-utca 31. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes föltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

Vigyázat!!**DIÓSY SOMA**
(DIÓSY MISKA)

CIMFESTŐ, ZOMÁNCTÁBLA KÉSZITŐ

EMKE és PANNONIA KÖZT

ROSENZWEIG MIDERES MELLETT VAN

TELEFON 839 SZ.

x **Zombor Sándor** sebész-orvosi műszer, kötszer és testgyenesítő gépek készítője. Nagyváradon, Nagy Sándor-utca 17. sz. alatt, ahol villany erőre berendezett műhelyében készít mindenféle fém-csiszolást, nikkelezést és minden e szakmába vágó munkát jutányos-árban, levelekre válasz.

x **Utások**, Félix- és Püspökfürdőbe menni szándékozók figyelmébe ajánljuk Serác Aurél söresarnokát (Váradvelencei állomáson) hol a közönség kényelmére modern nyári fedett terrasszok állanak rendelkezésre, amelyekben naponta frissen csapolt Dréher-sör és dupla maláta sör, kitűnő borok, izletes hideg és meleg ételek kaphatók.

x **Ismét érkeztek** elegáns modell-kalapok UJ-HELYI RÓZA Rákóczi-utcai üzletébe, finom gyászkalapok és fátyolok is kaphatók. Telefon 130.

Értesítés.

A „Kereskedők Magántisztviselők és Háztulajdonosok Közlönye” a külföldi nagyvárosok mintájára

ingyenes elhelyező osztályát díjtalanul

a nagyközönség rendelkezésére bocsátotta. Elhelyezést nyerne: minden szakbeli kereskedelmi alkalmazottak, hivatalnokok, könyvelők, pénztárosok, gyakornokok, gazdatisztek, házfelügyelők stb. stb. nemre való tekintet nélkül.

Az alkalmazást keresők felhívják, hogy naponként d. e. 11-12-ig és d. u. 3-4 ig jelentkezzenek a Szacsavay-u. 12. sz. irodában.

x **Elsőrendű** uri-, női- és papi szabóság a Rákóczi-uton, bel- és külföldi szövetkülönlegességek, amelyekből rendkívül kedvezményes árban készitünk bármilyen ruhadarabokat mindig a legutolsó divat szerint. Elvállalunk costumok készítését már harminc koronától kezdve. Szíves megkereséseket kérnek Biró László és Társa uri-, női- és papi-szabók Rákóczi-ut 22. Telefon 832.

x **FELHIVJUK** a nagyérdemű hölgyközönség szíves figyelmét a most megnyitott **Rácz és Vass** női divatszalonban készülő eredeti angol kosztüm és felöltőkre. Mérsékelt árak. Nagy Sándor-u. 17.

* **A kocsitartó** közönség szíves figyelmét felhívjuk ÜVEGES JÁNOS kerékgyártó munkáira Báthory-u. 9 sz. **Jutányos árak.** Meghívásra azonnal megjelenek.

* **Téli ruhákat** u. m. bundák, szörme és plüs kabátokat, szőnyegetek stb. nyári gondozásra elvállalunk felelősség mellett javítással együtt **Hatvany** és **Szentmiklósy** szücsők, Nagy Sándor-u. 1.

OCCASSIO ELADÁS
a tavaszi idényre**Tátray Gusztáv**
kézimunka üzletében

Rákóczi-ut 4.

Telefon 783. :: Telefon 783.

x **Modern fényképészet.** Főváros mintára berendezett modern fényképészeti műtermemet f. é május 1-től **Szent János-utca 3. szám** alá helyezem át Felvételek jutányos árban egész nap és este 9 óráig villanyfény mellett is eszközöltemek. Külön **nagyítási műtermet** is rendeztem be, hol életnagyságu képek 7 koronától kezdve megrendelhetők. Minden egyes kép tökéletességeért felelősséget vállalok. Célom ez által kizárni azokat a silány produktumokat városunkból, melyeket a nagy közönség **utánvételes megrendelés** útján kénytelen elfogadni. Nyers nagyításokat amatőrök és szakemberek részére nagy árkedvezményben készítek. Tisztelettel **Szabó Dénes** fényképész.

x **Vigyázat!** **Aszodi Mihály** cukorka és csokoládé nagykereskedő figyelmezteti a közönséget, hogy cukorka bonbonjainak igen sok az utánzata. Megjegyezni kívánom, úgy mint mindenben, a cukorkákban, főleg deszert bonbonokban, eredeti finom alpesi deszerteket a legegyszerűbbtől a legfinomabbig én készítettem hasonló ízzel és hasonló minőségben — kizárólag — Kossuth-utcai főüzletben, kert-utcai fiók- és fő-utcai fióküzletben a »Csokoládé Király«-nál kaphatók, hol Kugler Gerbaud összes gyártmányai budapesti árakban beszerezhetők. A közönség figyelmét fölhívom, hogy Kiss Dávid és Társa tőzsdé mellett a »Csokoládé Király«-nál naponta 4 nyeremény tárgy teljesen ingyen a vásárló közönség között kisorsoltatik és pedig 50-es blokkal, 100-as blokkal, 150-es blokkal és 200-as blokkal. Naponta minden vevő, akire ezek a vásárló számu blokkok esnek, egy doboz finom cukorkát teljesen ingyen megkapja, anélkül, hogy kérné. 10 órai büffé uzsonnát 20 filléres adagban, a la automat büffé. Tisztelettel **Aszodi Mihály** cukorka, csokoládé és kakaó nagykereskedő. Főüzlet: Kossuth-utca.

x **Csödtömeg eladás!** A v. b. Róna Andor cég csödtömegét Róth József csipke áruház tulajdonosa megvette.

Engel Dezső

vizsgázott fogtechnikus

Lakását Bémer-térre (EMKE

kávéház emeletére) helyezte át.

* **Kossuth-utca 6. sz. ház** emeletén a Körös felőli oldalon modern háromszobás lakás mel-
lék helyiségekkel november 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

Elsőrendű modern hölgyfodrászterem a

Rammingeré

színházi és hölgyfodrász

szemben a színházzal.

Telefon 1076.

Telefon 1076.

x **Uj fakeskedés.** 2 kor. 20 fillér
100 kiló kiszáritott, fűrészelt aprított búkkfa házhoz
szállítással. Iroda: Atlasz József Várház-u. 31/b.

TÓTH JÓZSEFépület és műbutor asztalos Nagyvárad,
Szilágyi Dezső-utca 12. Lakatos-ház.

A legjutányosabb árszámítás mellett
készít mindennemű épület portál és
műbutorasztalos munkákat, valamint
javításokat a legizlésebb kivitelben.

Tervek- és költségvetésekkel
díjtalanul szolgálók.

SZÍNHÁZ**Heti műsor:**Szerda: Bob herceg. (Utolsó „C” bér-
let 70.)Csütörtök: Ártatlan Zsuzsi. (Sz. Szöllőssy
Rózi fellépte „B” 69.)Pénteken: Asszonyfaló. (Utolsó „B” bér-
let 70.)Szombaton: Cabaret. — Parasztsücsület.
(Medgyaszay Vilma fellépte.)Vasárnap: Éva. (Medgyaszay Vilma
fellépte.)Hétfő: Cabaret. Parasztsücsület. (Med-
gyaszay Vilma utolsó fellépte a kőszin-
házban.)

Hétfő este a nyári szinkörben: A mumus.

Sz. Szöllőssy Rózi fellépte.

Csütörtökön este lép fel a színházban Sz. Szöllőssy Rózi, a kitűnő fővárosi primadonna, akinek vendégjátéka egyike lesz az idény legkellemesebb színházi esemé-
nyeinek, a mennyiben a közönségnek ezen az estén módjában lesz az ország egyik legsikkesebb szubrettjének (valóban utól-
érhetlenül temperamentumos játékában gyö-
nyörködhetni. És a nagyváradi színházi kö-
zönség, amely állandóan érdeméhez méltóan honorálja a színház eseményeit ez al-
kalommal is oly élénk érdeklődést tanusít Sz. Szöllőssy Rózi vendégjátéka iránt,
hogy az Ártatlan Zsuzsi, a publikum eme
közkedvelt műsordarabja csütörtökön, min-
den valószínűség szerint zsufolt ház előtt
fog színrekerülni.

**Medgyaszay Vilma Cabaré-es-
télye.** Még csak szombaton este kezdi meg
vendégszerepléseit a Szigligeti-színházban
Medgyaszay Vilma, az országos hírű kabaré-
díva, de már ma oly magasak az érdeklő-
dés hullámverései a publikum legszélesebb
rétegeiben, hogy mindazok, akik részesei
akarnak lenni a kiváló művész nő kabaré-
estjének, jól teszik ha mielőbb gondoskod-
nak jegyeik beszerzéséről. Szombaton szín-
rekerül Mascagni örökszépségű operája, A
parasztsücsület, amelynek előadására nagy
ambícióval készül az opera ensemblé.

A bérlők figyelmébe. A mai szerda
esti előadás (Bob herceg) utolsó (70) C: bér-
letben kerül színre.

TÁVIRÁTOK**Incidens a programbeszéd
alatt.**

Budapest, június 10.

(Saját tud.) Bonyhádton tudva-
levőleg Visontai Soma az ellenzék
jelöltje. Ma tartotta programbeszéd-
jét, amelyben kritizálta a király el-
járását Tisza elnökségével kapeso-
latban. Perczel Béla fősolgabíró
erre közbeszólt, hogy nem engedi
a királyt belevonni a kritikába. A
nép tüntetett. A beszédet csak egy
negyedóra mulva folytathatta Vi-
sontai.

Nagy turaut.

Páris, június 10.

Brinde John aviatikus Párisból Varsóba fog repülni. Már elérkezett Posenig. Mindenütt nagy lelkesedéssel fogadják a bátor pilótát.

A pápa levele a német császárhoz.

Bécs, jun. 10.

A pápa sajátkezü levelet irt Vilmos császárnak uralkodói jubileuma alkalmából. A levelet Kopp dr. kardinális boroszlói hercegérsek fogja a császárnak átadni.

Hurcolkodik a bolgár követ.

Belgrád, június 10.

A belgrádi bolgár követ lakása előtt ma megállt egy butorszallító kocs. A követ költözik Belgrádból hazájába.

Nagy tűz.

Newyork, jun. 10.

Tegnap éjjel tűz ütött ki, mely rettenetes pusztítást okozott. Ötvennél többen megsérültek. Egy kert, több gyár és egy öt házból alakult háztömb teljesen leégett. A kár tíz millió dollár.

mány erélyesen követelje Ausztriában a bortörvény megtartását. Tekintettel a kérdés országos jelentőségére kívánatos, hogy a magyar szőlőbirtokosság, a különféle gazdasági szervezetek képviselőit, melyek a közgyűlésre mind meghívták, minél nagyobb számban ott jelenjenek meg.

Gabona üzlet.

Októberi buza	— — —	11.54
Buza 1914. áprilisra	— — —	11.95
Októberi rozs	— — —	9.34
Juliusi tengeri	— — —	7.95
Aug. tengeri (1913)	— — —	8.07
Tengeri 1914 májusra	— — —	7.61
Októberi zab	— — —	8.54

Budapesti értéktözsde.

Magyar hitelrészvény	—	812.50
Osztrák hitelrészvény	—	621.—
4%-os koronajárudék	—	81.15
Osztr. magy. államv.	—	710.—
Jelzálogbank	—	421.50
Leszámitoló és pénzváltó	—	509.75
Hazai bank	—	280.50
Magyar bank	—	538.50
Keresk. bank	—	3630.—
Rimamurányi	—	686.—
Salgótarjáni kőszén	—	748.—
M. Alt. Kőszénbánya	—	1030.—
Közuti vasut	—	638.—
Városi villamos	—	350.50
Adria	—	532.—
Atlantika	—	—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

NEM MESE! Ha pattanása vagy szeplője a mi „Hez” CSODA szappanunktól el nem mulik, úgy pénzét kötelesek vagyunk visszaadni. 1 drb. „Hez” csodaszappan 2 kor. 50 fill., 3 drb. „Hez” csodaszappan 7 korona. Használati utasítás hozzájár. A pénz előzetes beküldésénél portó 80 fill., utánvételes küldésnél portó 84 fillér. Diszkrétan küldi: „Hez” illatszertár Budapest, VIII. Losonci utca 13. Nagy árjegyzékünk ingyen és bérmentve.

Nagyvárad város katonai ügyosztálya.

14923—1913. szám.

Hirdetmény.

Nagyvárad város katonai ügyosztálya részéről ezennel közhírré teszem, hogy a nagyméltóságú m. kir. honvédelmi miniszter urnak 2702—24 eln. számú rendeletével az 1912—1913. évben tényleges katonai szolgálatra behívott illetve visszatartott hadseregbeli (haditengerészeti) és honvédségi nem tényleges állományu legénység gyámul nélkül maradt s segélyben részesítendő családtagjai a már említett miniszter ur 45047—1913. számú rendeletével jóváhagyatott s a névjegyzékben feltüntetett segély összegek a m. kir. pénzügyminiszter ur 61152—1913. számú leiratával a nagyvárad kir. adóhivatalnál kiutaltattak.

A midőn az érdekelteket értesitem, egyidejűleg felhívom, hogy jelen hirdetmény közzétételétől számított 8 napon belül a kiutalványozáshoz szükséges egy-egy úrlapnak átvétele s ezen úrlapba a kir. pénzügyigazgatóság utalvány rendeletének kelte és számának bejegyzése végett hivatalom 32. sz. szobájában a hivatalos órák alatt okvetlenül jelentkezzenek. Megjegyzem, hogy a kiutalt segélyösszegek felvételére csak a segélyre szorult és bejelentett családtag illetékes, miert is hivatalomban ne a kivételes tényleges katonai szolgálatra behívott és visszatartott tartalékosok és póttartalékosok — hanem azok — bejelentett családtagjai jelentkezzenek.

Nagyvárad, 1913. június 9.

Eleméry Ferenc,
katonai ügyi tanácsnok.

Fürdői menetrend.

NAGYVÁRAD—PÜSPÖKFÜRDŐ.

	reggel	d. e.	d. u.	d. u.	este
Nagyvárad ind.	7 49	9 50	2 19	4 39	8 11
V.-Velece	7 59	10 00	2 29	4 49	8 22
Rontó	8 16	10 16	2 46	5 06	8 42
Püspökfürdő érk.	8 21	10 21	2 51	5 11	8 44

PÜSPÖKFÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

Püspökfürdő ind.	8 59	10 59	3 29	7 11	9 29
Rontó	9 04	11 04	3 34	7 16	9 34
V.-Velece	9 17	11 19	3 47	7 31	9 46
Nagyvárad érk.	9 27	11 29	3 57	7 41	9 57

Vasárnap és ünnepen egy külön vonat közlekedik, mely Nagyváradról indul d. e. 11:45 perckor, Püspökfürdőbe érkezik d. u. 12:15 perckor, Püspökfürdőből indul d. u. 12:50 perckor Nagyváradra érkezik d. u. 1:21 perckor.

NAGYVÁRAD—FÉLIX-FÜRDŐ.

	d. e.	d. e.	d. e.	d. u.	este
Nagyvárad ind.	8 00	10 01	2 30	4 50	8 11
V.-Velece	8 10	10 10	2 40	5 00	8 41
Rontó	8 26	10 26	2 56	5 16	8 56
Félix-fürdő érk.	8 33	10 33	3 03	5 23	9 08

FÉLIX-FÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

Félix-fürdő ind.	8 40	10 39	3 10	6 50	9 10
Rontó	8 47	10 46	3 17	7 08	9 17
V.-Velece	9 00	10 59	3 30	7 20	9 30
Nagyvárad érk.	9 10	11 09	3 40	7 30	9 40

Vasárnap és ünnepen ezenkívül indul még egy vonat a Félix-fürdőbe délelőtt 11 óra 54 perckor és onnan vissza Nagyváradra érkezik 12 óra 33 perckor.

* Csak bezárólag szeptember 15-ig közlekedik.

Parfumerie „HEZ” illatszertár.

BUDAPEST, VIII. Losonci-utca 13. sz.

Reklámunk óriási eredménye újabb reklámakcióra ösztönöz, melynek nyomán tisztelt közönségünknek még nagyobb és szembezőkőbb előnyöket biztosítunk.

Ujabb előnyajánlatunk:

1 csoport 2 korona 50 fillér (19 drb.)

- 1 drb üvegtégely francia arc- és kézfinomító
  - 1 drb. francia szappan (bármely illatban)
  - 1 üveg francia parfüm (bármely illatban)
  - 1 üveg francia brillantin (bármely illatban)
  - 1 könyv (60 lap) angol puderpapír
  - 1 csomag dr Heider-féle fogpor
  - 1 drb francia fogkefe (csontnyéllel)
  - 1 csomag amerikai Shampoo hajmosópor
  - 1 üveg valódi Johann Mária Farina kölniviz
  - 10 drb szekrény- és ruhaillatosító (francia Sachet-lap)
- összesen 19 drb 2 korona 50 fillérért.**

Szállítások naponta eszközöltetnek. Szétküldés: biztos postakézbesítés érdekében vagy utánvét mellett, minek költsége 84 fillér, vagy a pénz előleges beküldése ellenében, a mely esetben a 2 kor. 50 fillér vételárhoz 72 fillér csatolandó. Csomagolási költséget nem számítunk. Tizenhat oldalas illatszer és háztartási értesítőnk kívánatra ingyen és bérmentve küldjük.

A Szent László-nyomdában

az egyházmegyei főtanfelügyelőség által a róm. kath. népiskolák számára összeállított minta szerint

HETI ÓRAREND-ek

már kaphatók és pedig:

- A) teljesen osztott iskolák számára (minden egyes osztály külön-külön) 16 fill. dbja.
- B) részben osztott (két osztály együtt) iskolák számára 20 fill.
- C) részben osztott (három vagy négy osztály együtt) iskolák számára 20 fill.
- D) csztatlan (hatosztály együtt) iskolák számára 20 fill.

A megrendelésnél a fentebbi megkülönböztetések és az egyes csoportok szerinti példányszámok pontos feltüntetését kérjük.

NYILTÉR

Goldmann Árpád dr

börgyógyász

rendelését Nagy Sándor-u. 4. sz. a.

megkezdte.

KÖZGAZDASÁG

Országos tiltakozás a dalmát hamis borok beszüntetése ellen.

A Dalmátországban százezer hl. számra gyártott borok rendkívül súlyos helyzetbe hozták úgy Magyarországot, mint Ausztria szőlősgazdáit és tisztességes borkereskedőit, mert ezekkel az olesó törkölyborokkal árban nem versenyezhetnek. Ennek folytán a bor ára az egész monarchiában az ősz óta 25—30 és több százalékkal csökkent. A Magyar Szőlősgazdák Országos egyesülete f. hó 15-én, (vasárnap) d. e. 10 órakor Budapesten az Országos Magyar Gazdasági Egyesület székében (Köztelek 8) tartja meg jubiláris közgyűlését, melynek egyik tárgya a dalmát hamis borokkal üzött visszaélés lesz. Dr Ducker Jenő kir. tan. egyesületi igazgató indítványozni fogja, hogy a szőlőbirtokosság tiltakozzék ezen hazánk borgazdaságát súlyosan érintő kihágások ellen és a kor-

Orvosilag több száz esetben ajánlva.

10-39. Telefon 10-39.

KEPES ELEK

orvosi kötszerész üzlete Nagyvárad, «Sas-passage» átjáró.

Ajánlja saját készítményű

sérvköötők,

szuzpenzorionok fecskendők és betegápolási cikkeit, u. m. egyenestartók, hasköötők, ágytálak, bidég,

anatómiai sérvköötők,

a melyek a sérvet általában visszatartják, műlábak és művégtagok, támgépek, gummi cikkek, harisnyák stb. és a még fel nem sorolható cikkek. Külön probaterem női és férfi kiszolgálásra. Óriási nagyraktár. Tisztviselők és iparosoknak árendmény.

MODERNIRODA BUTOROK,
PÉNZSEKRÉNYEK, OKMÁNYSEKRÉNYEK, IRÓGÉPEK
TELJES IRODÁK BERENDEZÉSÉT stb. ELŐNYÖS RÉSZLET-FIZETÉSRE IS SZÁLLIT AZ
Általános Kereskedelmi vállalat Nagy Sándor-utca 4.

Legujabb!

Ha hegedülni
ohajt megtanulni, rendelje meg a tisztán kidolgozott, remek hangu, domboru hegedűt, tokkal, 16 drb. felszereléssel és mesés ajándékkal együtt **csak 12 koronáért**

Wagner a „HANGSZER-KIRALY”
országszerte elismert elsőrendű hangszerárúházában
Budapest, József-körut 15.
Fényképes árjegyzék ingyen. — ÖVÁS: Figyeljen jól a pontos címre és házszámra.

A jó bornak

nem kell czéger

mondják még ma is a régi öregek! Hogy mennyire igazok van, eléggé bizonyítja

Kecskeméti István

is, a reklámra nem szorult ujonnan berendezett étterme

Nagyvárad, Teleky-u. 4. szám.

Nyitva éjjel-nappal. Kifűnő saját termései borai, **előzékeny kiszolgálás**, szolid polgári árak. **Abonensek naponta felvételnek.**

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre rafizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világi-tási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

évi ámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszereklő telefonja 55. sz.

Ha nincs megelegetve szabójával, mert drága vagy rossz szul szab vagy nem pontos, szóval bármiké. Keresse fel **DARABONT GY. és TÁRSA** uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6. (Sonnenfeld-palota) és meglepi önt az ottani szolid, olcsó, kifogástalan kiszolgálás Alkalni és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről ujat készítenek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

FIGYELEM!

•HEZ• arckréme 80 fillér
•HEZ• arczappan 80 fillér
•HEZ• arcpouder 80 fillér

3 drb. bármelyikből egyszerre rendelve a pénz előzetes beküldésénél bérmentve. Diszkrétan küldi: «Hez» illatszertár Budapest, VIII. Losonci-utca 13. szám. Nagy árjegyzékünk ingyen és bérmentve.

Melocco Péter cementárugyár és építés vállalat részvénytársaság

Budapest, IX. Timót-utca 4. a. b. szám.

Nagyvárad **fióktelep: Szőlős-u. 16.**

Telefonszám 11-38.

Telefonszám 11-38.

Gyárt:

Szabadalmazott géppel gyártott karmantyus portlandcement csöveket az összes szabványos méretekben és az ahhoz való idomdarabokat, csömöszöt és vasbetétes, valamint portlandcement csöveket, kútyűrűket stb.

Márvány mozaiklap, működés és cementárugyár. Beton és vasbeton építési vállalat.

Elvállal:

Utcák és házak csatornázását, hidak és vízmedencék szak-szerű építését. Nagyobb vállalatoknál **tervekkel és költségvetéssel szolgál.**

Meghívást az ország bármely részéből elfogad

NYÍRIBEN TELEFON 11-75 VIDÉKEN

FEST! TISZTIT!
vegyileg női, férfi és gyermek ruhákat.

MOS!

gallér és kézelőket fényesre, csipke és szövetfü gönyök, bútor szövetek, papi és egyenruák vegyileg tisztítatnak.

Gyár: Körözs-utca 13.

Felvételi üzlet:

Zöldfa Passage 93.

Rákóczy-ut 7. szám

Mokos Sándor.

FONTOS!

•HEZ• kölnivíz 1 üveg 50 fillér, 3 üveg 1 kor. 30 fill.
•HEZ• kölnivíz fél liter 3 kor. •HEZ• kölnivíz 1 liter 5 kor. 50 fill. •HEZ• kölnivíz szappan 1 drb. 60 fill. 3 drb. 1 kor. 60 fill. A minőség elsőrendű voltáért felelősséget vállalunk. Küldi: «HEZ» illatszertár Budapest, VIII. Losonci-utca 13. Nagy árjegyzékünk ingyen és bérmentve.

Vas és rézbutorok

mai naptól kezdve igen jutányos árban kaphatók a Rákóczi-ut 13. sz. alatti gyári raktárban.

LEGOLCSÓBB

és legjobb bevásárlási forrás

özv. Kádár János-né
elsőrangú fűszer- és csemege kereskedése.

Mindenféle gazdasági cikkek, kötőhárts, kékkő, auto- és gépolajok és auto-benzin nagy raktára ::

Artézikutfuró vállalat Wessely és Biró Nagyszalonta.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár R.-T. Nagyvárad, Bémer-tér.

Tűz- és betörésmentes pénztárszekrények (safes) bérbeadása.

Ujjonnan épült intézeti helyiségünkben létesített safe-deposit osztályunkban különféle nagyságu pénztárszekrények (safes) csekély díj ellenében bérelhetők.

Ezen pénz-szekrényekben a bérlő fél értéktárgyait saját zárja alatt, önmaga kezelheti és ezeknek megőrzésére a legmesszebbmenő biztonságot és kényelmet találja.

Safe-deposit helyiségünket az érdeklődőknek készséggel bemutatjuk és részletes felvilágosítással szívesen szolgálunk.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár R.-T.

Kiadó azonnal garzon fiatal embereknek elegánsan berendezett modern butorozott utcai szoba, esetleg teljes ellátással is, Erzsébetligettel szemben, III-ik ház, 2-ik ajtó.

Himzés, Csipke áruk

nagy mennyiségben érkeztek; igen olcsó árakban lesz eladva.

Méterje 2 fillértől feljebb.

Nyári keztyű párja 36 fill.

1000 drb. férfiling finom 194 f.

Harisnya és zsebkendő mindenárban.

Rákóczi-ut 14. volt Apolló mellett.

Sürgős figyelmeztetés!

A tisztelt közönséggel van szerencsénk tudatni, hogy az összes illatszert, piperezappant, arckrémeket, általában valamennyi kozmetikai és háztartási cikkekről szóló kimerítő 24 oldalas értesítők újabb kiadása már megjelent; kérjük meghozatni. Ingyenes és bérmentve küldi szét a „Hez” illatszertár vezetősege. Budapest, VIII., Losonci-utca 13.

FÉLIX-GYÓGYFÜRDŐ

Nagyvárad mellett. Téli és nyári gyógyhely. Egész éven át nyitva!!
Európa leggazdagabb kénes hévíz forrása, vízhőfoka 49° C. 17 millió liter napi mennyiség.

Csusz, köszvény, ischiás, izzadmányok és női betegségek ellen. 1911. évben 9200 beteg hagyta el gyógyultán és javultán a páratlanul hatásos Félix-fürdő gyógyforrásait, lükör, kád, iszap, mór és szénsavas fürdők, 250 kényelmes lakószoba, társalgó, zongora és olvasóterem, kitűnő vendéglők, állandó elsőrendű cigányzene, vasárnaponként katonazene, tenis-pálya, gondozott sétautak. 400 holdas park és fenyves erdő, 16 személyvonat közlekedik május 1-től a Félix-fürdő állomására naponta.

Posta, távirtda, interurban telefon. — Curtaxe és zenedij nincs. Prospektust küld az

Igazgatóság.

JÉGSZEKRÉNYEK kerti vashútorok, valamint konyha-fabútorok is u. m.: konyha kredenz, FAGYLALT-GÉPEK és FORMÁK asztal, szék, zsámoly, teknő és az összes konyha berendezések

TARSOLY és RISZTÓ

Nagyvárad, Rákóczi-ut. Telefon 390 szám.

különlegességek
vaskereskedésében